

Protocol kindermishandeling en huiselijk geweld.

Doel:

Binnen Kinderopvang Babelloes wordt de Meldcode Kindermishandeling zoals opgesteld door de branchevereniging Kinderopvang gehanteerd. In dit protocol staat omschreven hoe de daarin gestelde voorwaarden voor het goed functioneren van deze meldcode worden gewaarborgd.

Waarom?

Alleen als er aan de in de Meldcode Kindermishandeling gestelde voorwaarden wordt voldaan, is het functioneren van de meldcode en dus het adequaat handelen bij (vermoedens van) kindermishandeling gewaarborgd.

Verankering:

Dit protocol is verankerd in ons pedagogisch beleid en ons veiligheid en gezondheidsbeleid.

Wie is uitvoerend verantwoordelijk?

Pedagogisch medewerkers, aandacht functionaris huiselijk geweld en kindermishandeling, directie

Wie is in de lijn eerst- verantwoordelijk?

Directie

Werkwijze:

- Binnen de organisatie is een aandacht functionaris huiselijk geweld en kindermishandeling;
- Bij ieder (vermoeden van) kindermishandeling wordt direct de aandacht functionaris ingeschakeld (Racquel de Mey). Zij bewaakt het traject, is contactpersoon met het AMK en andere betrokken instanties. Zij rapporteert over deze voortgang aan de directie. De directie monitort het traject en grijpt in als het traject vertraagd of stagneert.

- In de meld code staat een tijdsplan; dit tijdsplan stelt de maximale termijn per stap. De ervaring leert dat iedere situatie uniek en complex is, waardoor maatwerk vaak een vereiste is. De aandacht functionaris evalueert continu gedurende het proces, waarbij zij handelen en het tijdspad zal aanpassen aan de specifieke situatie en urgentie van de situatie.
- De directie van Kinderopvang Babeloes is eindverantwoordelijk en neemt de verantwoording voor ieder traject en elke melding op zich.
- Jaarlijks wordt het beleid en de Meld code geëvalueerd.
- Indien er een traject rondom (vermoeden van) huiselijk geweld of kindermishandeling is doorlopen, wordt dit traject geëvalueerd door een aparte daartoe aangewezen persoon (niet de aandacht functionaris kindermishandeling).
- Kindermishandeling is een vast agendapunt tijdens iedere teamvergadering
- Kinderopvang Babeloes heeft een vaste vertrouwenspersoon voor de medewerkers, waarbij ze met (vermoedens van) kindermishandeling, ook door een collega, terecht kunnen voor steun en ruggenspraak.
- Er is regelmatig (na- en bij-) scholing over het signaleren en omgaan met (vermoedens van) kindermishandeling en huiselijk geweld, voor zowel management als pedagogisch medewerkers.
- Indien het stadsdeel of de regio waar het kindercentrum zich bevindt netwerkbijeenkomsten rondom kindermishandeling organiseert, is de aandacht functionaris, zover dat mogelijk is, daarbij aanwezig.

Jaarlijks: evaluatie protocol kindermishandeling.

Volgende evaluatiedatum: 01-09-2018

Signalenlijst kindermishandeling 0- tot 4-jarigen.

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (echtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen. Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan. Ook kunnen signalen in deze lijst overlappen met signalen in de lijst van kinderen van 4 tot en met 12 jaar (bijlage 2). De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van de gezinssituatie erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd. Er kan altijd overlegd worden met het AMK over zorgelijke signalen, in overleg met aandacht functionaris(Racquel de Mey)

1. Psychosociale signalen Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling;
- Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling;
- Regressief gedrag;
- Niet zindelijk op leeftijd waarvan men het verwacht.
- Relationele problemen
- Ten opzichte van de ouders:
  - totale onderwerping aan de wensen van de ouders;
  - sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders;
  - onverschilligheid ten opzichte van de ouders;
  - kind is bang voor ouders;
  - kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn.
- Ten opzichte van andere volwassenen:
  - bij oppakken houdt het kind zich opvallend stijf;
  - bevriezing bij lichamelijk contact;
  - allemansvriend;
  - lege blik in ogen en vermijden van oogcontact;
  - waakzaam, wantrouwend.
- Ten opzichte van andere kinderen:
  - speelt niet met andere kinderen;
  - is niet geliefd bij andere kinderen;
  - wantrouwend;
  - terugtrekken in eigen fantasiewereld.
- Gedragsproblemen
  - Plotselinge gedragsverandering;
  - Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel;
  - Labiel, nerveus;
  - Depressief;
  - Angstig;
  - passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos;
  - Agressief;
  - Hyperactief;
  - Niet lachen, niet huilen;
  - Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn;
  - Eetproblemen;
  - Slaapstoornissen;
  - Vermoeidheid, lusteloosheid.

2. Medische signalen Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

- Blauwe plekken; • Krab-, bijt- of brandwonden; • Botbreuken; • Littekens. Voedingsproblemen • Ondervoeding; • Voedingsproblemen bij baby's; • Steeds wisselen van voeding; • Veel spugen; • Matig groeien, ondanks voldoende hoeveelheid voeding; • Weigeren van voeding; • Achterblijven in lengtegroei. Verzorgingsproblemen • Slechte hygiëne; • Ernstige luieruitslag; • Onvoldoende kleding; • Onvoldoende geneeskundige en tandheerkundige zorg; • Veel ongevallen door onvoldoende toezicht; • Herhaalde ziekenhuisopnamen; • Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg; • Traag herstel door onvoldoende zorg.

3. Kenmerken ouders/gezin Ouder/kind relatiestoornis

- Ouder draagt kind als een 'postpakketje'; • Ouder troost kind niet bij huilen; • Ouder klaagt overmatig over het kind; • Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind; • Ouder toont weinig belangstelling voor het kind. Signalen ouder • Geweld in eigen verleden; • Apathisch en (schijnbaar) onverschillig; • Onzeker, nerveus en gespannen; • Onderkoeld brengen van eigen emoties; • Negatief zelfbeeld; • Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping'); • Afspraken niet nakomen; • Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhalen; • Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen; • Psychiatrische problemen; • Verslaafd. Gezinskenmerken • 'Multi-probleem' gezin; • Ouder die er alleen voorstaat; • Regelmatig wisselende samenstelling van gezin; • Isolement; • Vaak verhuizen;
- Sociaaleconomische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera; • Veel ziekte in het gezin; • Draaglast gezin gaat draagkracht te boven; • Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen.

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

- Lichamelijke kenmerken • Verwondingen aan genitaliën; • Vaginale infecties en afscheiding; • Jeuk bij vagina en/of anus; • Problemen bij het plassen; • Recidiverende urineweginfecties; • Pijn in de bovenbenen; • Pijn bij lopen en/of zitten; • Seksueel overdraagbare ziekten. Relationele problemen • Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder. Gedragsproblemen • Afwijkend seksueel gedrag: • excessief en/of dwangmatig masturberen; • angst voor lichamen contact of juist zoeken van seksueel getint lichamen contact; • niet leeftijdsadequaat seksueel spel; • niet leeftijdsadequaat kennis van seksualiteit; • angst om zich uit te kleden; • angst om op de rug te liggen; • negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam; • schrikken bij aangeraakt worden; • houterige motoriek (onderlichaam 'op slot'); • geen plezier in bewegingsspel.

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld:

Gedragsproblemen • Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan); • Opstandigheid; • Angst; • Negatief zelfbeeld; • Passiviteit en teruggetrokkenheid; • Zichzelf

beschuldigen; • Verlegenheid. Problemen in sociaal gedrag en competentie: • wantrouwen ten aanzien van de omgeving; • gebrek aan sociale vaardigheden.

Signalenlijst kindermishandeling 4- tot 12-jarigen.

Als kinderen mishandeld, verwaarloosd en/of misbruikt worden, kunnen ze signalen uitzenden. Het gebruik van een signalenlijst kan zinvol zijn, maar biedt ook een zekere mate van schijnzekerheid. De meeste signalen zijn namelijk stressindicatoren die aangeven dat er iets met het kind aan de hand is. Dit kan ook iets anders zijn dan kindermishandeling (chtscheiding, overlijden van een familielid, enzovoort). Hoe meer signalen van deze lijst bij een kind te herkennen zijn, hoe groter de kans dat er sprake zou kunnen zijn van kindermishandeling. Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen. Deze lijst is niet uitputtend, er kunnen zich andere signalen voordoen die hier niet vermeld staan. Ook kunnen signalen in deze lijst overlappen met signalen in de lijst van kinderen van 4 tot en met 12 jaar (bijlage 2). De signalen die in deze lijst worden vermeld, hebben betrekking op alle vormen van mishandeling. Aan het einde van de lijst zijn nog enkele signalen opgenomen die meer specifiek zijn voor seksueel misbruik. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er aan de hand zou kunnen zijn, is het van belang de hele context van de gezinssituatie erbij te betrekken. Daarom worden ook een aantal signalen van ouders en gezin genoemd. Er kan altijd overlegd worden met het AMK over zorgelijke signalen, in overleg met aandacht functionaris. (Racquel de Mey)

1. Psychosociale signalen Ontwikkelingsstoornissen

- Achterblijven in taal-, spraak-, motorische, emotionele en/of cognitieve ontwikkeling; • Schijnbare achterstand in verstandelijk ontwikkeling; • Regressief gedrag; • Niet zindelijk. Relationale problemen ten opzichte van de ouders: • totale onderwerping aan de wensen van de ouders; • sterk afhankelijk gedrag ten opzichte van de ouders; • onverschilligheid ten opzichte van de ouders; • kind is bang voor ouders; • kind vertoont heel ander gedrag als ouders in de buurt zijn. Ten opzichte van andere volwassenen: • bevrozing bij lichamelijk contact; • allemansvriend; • lege blik in ogen en vermijden van oogcontact; • waakzaam, wantrouwend. Ten opzichte van andere kinderen: • speelt niet met andere kinderen; • is niet geliefd bij andere kinderen; • wantrouwend; • terugtrekken in eigen fantasiewereld.
- Gedragsproblemen • Plotselinge gedragsverandering; • Labiel, nerveus gespannen; • Depressief; • Angstig; • Passief, in zichzelf gekeerd, meegaand, apathisch, lusteloos; • Agressief; • Hyperactief; • Destructief; • Geen of nauwelijks spontaan spel, geen interesse in spel; • Vermoeidheid, lusteloosheid; • Niet huilen, niet lachen; • Niet tonen van gevoelens, zelfs niet bij lichamelijke pijn; • Schuld- en schaamtegevoelens; • Zelf verwondend gedrag; • Eetproblemen; • Anorexia / boulimia; • Slaapstoornissen; • Bedplassen / broekpoepen.

2. Medische signalen Lichamelijke kenmerken (specifiek voor lichamelijke mishandeling)

• Blauwe plekken; • Krab-, bijt- of brandwonden; • Botbreuken; • Littekens. Verzorgingsproblemen • Slechte hygiëne; • Onvoldoende kleding; • Onvoldoende geneeskundige en tandheeskundige zorg; • Veel ongevallen door onvoldoende toezicht; • Herhaalde ziekenhuisopnamen; • Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg; • Traag herstel door onvoldoende zorg. Herhaalde ziekenhuisopnamen; • Recidiverende ziekten door onvoldoende zorg; • Traag herstel door onvoldoende zorg. Overige medische signalen • Ondervoeding; • Achterblijven in lengtegroei; • Psychosomatische klachten (buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn, etc.).

3. Kenmerken ouders/gezin Ouder/kind relatiestoornis

• Ouder troost kind niet bij huilen; • Ouder klaagt overmatig over het kind; • Ouder heeft irreële verwachtingen ten aanzien van het kind; • Ouder toont weinig belangstelling voor het kind. Signalen ouder • Geweld in eigen verleden; • Apathisch en (schijnbaar) onverschillig; • Onzeker, nerveus en gespannen; • Onderkoeld brengen van eigen emoties; • Negatief zelfbeeld; • Steeds naar andere artsen/ziekenhuizen gaan ('shopping'); • Afspraken niet nakomen; • Kind opeens van kinderopvangorganisatie afhaken; • Aangeven het bijna niet meer aan te kunnen; • Psychiatrische problemen; • Verslaafd. Gezinskenmerken • 'Multi-probleem' gezin; • Ouder die er alleen voorstaat; • Regelmatig wisselende samenstelling van gezin; • Isolement; • Vaak verhuizen; • Sociaaleconomische problemen: werkloosheid, slechte behuizing, migratie, et cetera; • Veel ziekte in het gezin; • Draaglast gezin gaat draagkracht te boven; • Geweld wordt gezien als middel om problemen op te lossen.

4. Signalen specifiek voor seksueel misbruik

• Lichamelijke kenmerken • Verwondingen aan genitaliën; • Vaginale infecties en afscheiding; • Jeuk bij vagina en/of anus; • Problemen bij het plassen; • Recidiverende urineweginfecties; • Pijn in de bovenbenen; • Pijn bij lopen en/of zitten; • Seksueel overdraagbare ziekten. Relationale problemen • Angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder. Gedragsproblemen • Afwijkend seksueel gedrag: • excessief en/of dwangmatig masturberen; • angst voor lichamen contact of juist zoeken van seksueel getint lichamen contact; • niet leeftijdsadequaat seksueel spel; • niet leeftijdsadequaat kennis van seksualiteit; • angst om zich uit te kleden; • angst om op de rug te liggen; • negatief lichaamsbeeld: ontevredenheid over, boosheid op of schaamte voor eigen lichaam; • schrikken bij aangeraakt worden; • houterige motoriek (onderlichaam 'op slot'); • geen plezier in bewegingsspel.

5. Signalen die specifiek zijn voor kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld Gedragsproblemen

• Agressie: kopiëren van gewelddadig gedrag van vader of moeder (sommige kinderen, met name jongens kopiëren hun vaders gedrag door hun moeder of jongere broertjes/zusjes te slaan); • Opstandigheid; • Angst; • Negatief zelfbeeld; • Passiviteit en teruggetrokkenheid; • Zichzelf beschuldigen; • Verlegenheid. Problemen in sociaal gedrag en competentie: • wantrouwen ten aanzien van de omgeving; • gebrek aan sociale vaardigheden.

